

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	6Cdo/184/2017
Identifikačné číslo spisu:	1112201201
Dátum vydania rozhodnutia:	24.05.2019
Meno a priezvisko:	JUDr. Ivan Machyniak
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2019:1112201201.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu F.Y. J. A. A., E., narodeného XX. XX. XXXX, bývajúceho v K., M. XX, zastúpeného JUDr. Štefanom Demkom, advokátom so sídlom v Košiciach, Werferova 1, proti žalovanej Slovenskej republike, za ktorú koná Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky, so sídlom v Bratislave, Dobrovičova 12, o náhradu škody, vedenom Okresným súdom Bratislava I pod sp. zn. 7C/8/2012, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 30. mája 2017, sp. zn. 8Co/195/2016, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovanej nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava I (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 28. septembra 2015 sp. zn. 7C/8/2012 žalobu žalobcu zamietol. Zamietnutie žaloby odôvodnil premĺčaním nároku žalobcu. Vychádzal zo zistenia, že žalobca sa o vzniku škody, ktorá mu mala vzniknúť nesprávnym postupom štátu - nezákonným priebehom privatizácie, dozvedel najneskôr 20. septembra 1999 (dňom podania žaloby v konaní sp. zn. 7Nc/7/2000), pretože v konaní sp. zn. 7C/8/2012 predložil dôkazy a špecifikoval škodu (mimo „škody z omeškania“, ktoré sa menili plynutím času) totožne ako v konaní vedenom súdom prvej inštancie pod sp. zn. 7Nc/7/2000. K uplynutiu trojročnej premlčacej lehoty došlo preto 20. septembra 2002, pričom žaloba bola podaná až v roku 2012. Z uvedeného dôvodu súd prvej inštancie žalobu zamietol. Z opatrnosti skúmal aj dôvodnosť nároku žalobcu a dospel k záveru, že žaloba žalobcu je nedôvodná, pretože nie je naplnený základný predpoklad zodpovednosti štátu za škodu podľa zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom (ďalej len „zákon č. 58/1969 Zb.“), a to existencia škody, resp. ušlého zisku.

2. Proti predmetnému rozsudku súdu prvej inštancie podal žalobca odvolanie, o ktorom rozhodol Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) v záhlaví označeným rozsudkom tak, že ho potvrdil a rozhodol o trovách konania. Potvrdenie rozsudku súdu prvej inštancie odôvodnil jeho vecnou správnosťou stotožňujúc sa s odôvodnením odvolaním napadnutého rozhodnutia. Uviedol, že súd prvej

inštancie správne konštatoval, že žalobca si v danom spore uplatnil identické nároky na náhradu škody ako v konaní vedenom súdom prvej inštancie pod sp. zn. 7Nc/7/2000, a teda o týchto nárokoch získal vedomosť najneskôr podaním žaloby dňa 20. septembra 1999, a preto súd prvej inštancie správne prihliadol na vznesenú námietku premlčania. Súhlasil aj s právnym názorom súdu prvej inštancie, že žalobca v konaní nepreukázal žiadnymi podkladmi vznik škody a ušlého zisku, čím nie je splnený jeden zo základných predpokladov zodpovednosti štátu za škodu podľa zákona č. 58/1969 Zb.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca dovolanie. Dovolanie odôvodnil v prvom rade dovolacím dôvodom podľa § 431 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „C. s. p. alebo Civilný sporový poriadok“) tvrdiac, že súd prvej inštancie mu nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces [§ 420 písm. f) C. s. p.]. Za nesprávny považoval postup súdov, ktorý bezdôvodne nekonali a nedoručili rozhodnutia Slovenskej republiky, za ktorú koná Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky aj napriek tomu, že spomenutý subjekt žalobca označil ako žalovaného v druhom rade a počas sporu proti tomuto subjektu žalobu nezobral späť. Slovenská republika, zastúpená Ministerstvom hospodárstva Slovenskej republiky, tak nemala možnosť uskutočňovať jej patriace procesné práva, rozhodnutia konajúcich súdov nemohli nadobudnúť právoplatnosť a žalobca nemal možnosť reagovať na prípadné procesné úkony tohto subjektu. Ak konajúce súdy boli toho názoru, že žalovaným je len jeden subjekt, Slovenská republika, mali sa s tým v odôvodnení náležite vysporiadať. Rozhodnutie odvolacieho súdu považoval zároveň za nepreskúmateľné a arbitrárne. Za arbitrárny označil aj postup súdu pri hodnotení dôkazov. Dovolanie odôvodnil aj nesprávnym právnym posúdením veci, pričom prípustnosť vyvodzoval z § 421 ods. 1 písm. b) a c) C. s. p. Nestotožnil sa s názorom odvolacieho súdu, že žalobca uplatnil totožné nároky ako v spore vedenom súdom prvej inštancie pod sp. zn. 7Nc/7/2000, pretože úroky z omeškania ako príslušenstvo istiny je samostatným nárokom, ktorý trvá a zväčšuje sa až do zaplatenia samotnej istiny. Nemohli sa tak premlčať nároky žalobcu v podobe úrokov z omeškania resp. ušlého zisku, ktoré vznikali priebežne a trvajú dodnes. V nadväznosti na uvedené potom za právnu otázku, od ktorej vyriešenia záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, a ktorá je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne, považoval posúdenie plynutia premlčacej doby pri úrokoch z omeškania, ktorá začína a plynie vždy od každého omeškaného dňa samostatne. Poukázal pritom na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2Obdo/36/2010. Pod nesprávne právne posúdenie zahrnul aj posúdenie reštitučných nárokov žalobcu. Na základe uvedeného potom žiadal, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „dovolací súd“ alebo „najvyšší súd“) rozsudok odvolacieho súdu, ako aj rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

4. Žalovaná vo vyjadrení k dovolaniu žalobcu uviedla, že sa stotožňuje s rozhodnutím odvolacieho súdu. Dovolanie žalobcu preto navrhla zamietnuť ako nedôvodné.

5. Najvyšší súd po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C. s. p.), zastúpená v súlade s § 429 ods. 1 C. s. p., zaoberal sa bez nariadenia pojednávania jeho prípustnosťou a dospel k záveru, že dovolanie žalobcu je potrebné ako neprípustné odmietnuť. Dovolací súd na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 C. s. p.) uvádza nasledovné:

6. Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C. s. p.).

7. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú uvedené v ustanoveniach § 420 a § 421 C. s. p. V preskúmvanej veci žalobca odôvodňoval prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) C. s. p. a podľa § 421 ods. 1 písm. b) a c) C. s. p.

8. Podľa § 420 písm. f) C. s. p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces je treba rozumieť taký nesprávny postup súdu, ktorý sa prejavuje v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, vymykajúcich sa nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca. Podstatou tohto práva je zabezpečiť fyzickým a

právnickým osobám možnosť domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty, ktoré im právny poriadok priznáva. Nesprávnym procesným postupom sa rozumie iba faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu. V zmysle § 420 písm. f) C. s. p. je teda relevantný taký nesprávny procesný postup, ktorý vylučuje stranu sporu z realizácie jej procesných oprávnení a ktorý marí možnosť jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 38/2015, 5 Cdo 201/2011, 6 Cdo 90/2012). Pre procesnú stranu z práva na spravodlivý súdny proces nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom (I. ÚS 50/04, II. ÚS 251/03, IV. ÚS 252/04).

9. K tvrdeniu žalobcu, že konajúce súdy nesprávne pokračovali v spore len so Slovenskou republikou, za ktorú koná Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky najvyšší súd uvádza, že pokiaľ by v konaní na žalovanej strane bola označená ako strana sporu Slovenská republika viackrát, teda ako žalovaná 1/, žalovaná 2/, nie je takéto označenie správne. Aj v prípade, ak by proti štátu boli jednou žalobou uplatnené viaceré nároky jednotlivito spadajúce do pôsobnosti rôznych štátnych orgánov, alebo ak by bol proti štátu uplatnený nárok, ktorý by mohol byť posudzovaný podľa rôznych právnych predpisov a ktorý by tak mohol patriť do pôsobnosti rôznych štátnych orgánov, štát má v tomto prípade procesné postavenie žalovaného ako jeden a ten istý subjekt. Nemôže byť preto v žalobe označený ako žalovaný subjekt viackrát. Ani štát, hoci má medzi subjektmi práva špecifické postavenie, nemôže v spore tvoriť sám so sebou procesné spoločenstvo, resp. z hľadiska hmotného práva nemôže tvoriť sám so sebou napríklad dlžnícku solidaritu. Označenie správneho štátneho orgánu v žalobe, ktorý koná za štát v rozsahu svojej pôsobnosti, nie je otázkou pasívnej legitimácie štátu v konaní, resp. s pasívnou legitimáciou štátu nesúvisí. Pasívna legitimácia je stav, ktorý znamená, že subjekt práva je nositeľom subjektívnej povinnosti vyplývajúcej z hmotného práva. K pasívnej legitimácii sa súd vyjadruje v rozhodnutí vo veci samej vychádzajúc zo skutkového stavu zisteného vykonaným dokazovaním. Existencia či neexistencia pasívnej legitimácie štátu ako hmotnoprávneho stavu nemá nijakú spojitosť so správnym procesným označením štátu ako strany sporu na žalovanej strane. Správne preto postupovali konajúce súdy, ktoré konali so Slovenskou republikou ako jedným subjektom. Týmto postupom nemohlo dôjsť k porušeniu žiadneho procesného práva žalobcu. Žalobca navyše ním tvrdené porušené procesné práva sformuloval v dovolaní len hypoteticky.

10. Pokiaľ žalobca namietal, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu je nedostatočne odôvodnené, najvyšší súd predovšetkým pripomína, že právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorej súčasťou je aj právo strany sporu na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia, je jedným z aspektov práva na spravodlivý proces. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva totiž aj povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05). Povinnosťou všeobecného súdu je uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil. Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa musí týkať tak skutkovej, ako i právnej stránky rozhodnutia (napr. III. ÚS 107/07). Odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní nemusí odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní, zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05). Treba zdôrazniť, že len výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje žiadne dôvody alebo neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť a súčasne aj dôvodnosť dovolania podľa § 420 písm. f) C. s. p.

11. Najvyšší súd po preskúmaní veci nezistil, že by v danej veci išlo o takýto extrémny prípad vybočenia z medzí ustanovenia § 393 ods. 2 C. s. p., ktorým by došlo k porušeniu práva žalobcu na spravodlivý proces.

12. Dovolaním napádaný rozsudok totiž uvádza ako vo veci rozhodol súd prvej inštancie, obsah odvolania žalobcu a vyjadrenia žalovanej, zdôraznenie správnosti rozsudku súdu prvej inštancie a za

týmto účelom aj doplnenie ďalších dôvodov. Treba mať na pamäti, že konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca spätosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom vytvára ich organickú (kompletizujúcu) jednotu. Ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia v takomto prípade postačí, ak odvolací súd v rozsudku iba poukáže na relevantné skutkové zistenia a právne posúdenie veci; rozhodnutie odvolacieho súdu v sebe tak zahŕňa po obsahovej stránke aj odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie a musí byť preto posudzované v kontexte s dôvodmi uvedenými v napadnutom rozsudku súdu prvej inštancie, s ktorým, ako už bolo uvedené, vytvára organickú jednotu. Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu, ako aj rozsudku súdu prvej inštancie, nevyplýva jednostrannosť, ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. Konajúce súdy dali dostatočnú odpoveď prečo považujú nároky žalobcu za premlčané. Posúdenie dôvodnosti žaloby v merite veci malo len zdôrazniť správnosť zamietnutia žaloby aj pre prípad, ak by nárok uplatnený žalobcom premlčaný nebol. Žalobca preto nedôvodne argumentoval, že rozsudok odvolacieho súdu v spojení s rozsudkom súdu prvej inštancie je nedostatočne odôvodnený, arbitrárny; pričom za vadu konania v zmysle § 420 písm. f) C. s. p. v žiadnom prípade nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv žalobcu.

13. So zreteľom na uvedené možno uzavrieť, že zo strany žalobcu nebol preukázaný nesprávny procesný postup súdu, ktorým by bol vylúčený z uskutočňovania jemu patriacich procesných práv v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) C. s. p. Najvyšší súd preto dovolanie žalobcu v tejto časti ako procesne neprípustné odmietol [§ 447 písm. c) C. s. p.].

14. Pokiaľ žalobca namieta nesprávne hodnotenie dôkazov najvyšší súd poznamenáva, že takéto odôvodnenie dovolania nespĺňa náležitosti vyplývajúce z § 428 C. s. p., t. j. odôvodnenie dovolania dovolacími dôvodmi, keďže nesprávne hodnotenie dôkazov nie je dovolacím dôvodom v zmysle § 420 C. s. p. ani § 421 C. s. p. Táto skutočnosť zakladá dôvod na odmietnutie dovolania v tejto časti podľa § 447 písm. d) C. s. p.

15. Dovolací súd následne pristúpil k preskúmaniu prípustnosti dovolania žalobcu, pokiaľ uplatnil ako dovolací dôvod nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom (§ 432 ods. 1 C. s. p.). Žalobca prípustnosť dovolania vyvodzoval z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b) a c) C. s. p.

16. Podľa § 421 ods. 1 C. s. p., dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) ktorá je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

17. Citované ustanovenie upravuje predpoklady prípustnosti dovolania, ak sa dovolanie podáva z dôvodu, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Pre všetky prípady vymenované pod písmenami a), b) a c) § 421 ods. 1 C. s. p. platí, že dovolanie je prípustné vtedy, ak smeruje proti potvrdzujúcemu alebo zmeňujúcemu rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak dovolateľom nastolená otázka je otázkou právnou (nepripúšťa sa riešenie skutkových otázok) a ak ide o takú právnú otázku, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu. Pokiaľ nie je splnený niektorý z týchto predpokladov prípustnosti, dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné. V takomto prípade je tu bez ďalšieho dôvod na odmietnutie dovolania; dovolací súd ďalšie podmienky prípustnosti dovolania neskúma.

18. Dovolací súd sa preto najskôr zaoberal tým, či sú splnené tieto predpoklady prípustnosti dovolania, a to najmä z hľadiska, či v prípade žalobcom nastolených právnych otázok, ide o také otázky, od vyriešenia ktorých záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a dospel k záveru, že žalobcom vymedzené otázky nemajú takýto charakter.

19. Odvolací súd, ako aj súd prvej inštancie svoje rozhodnutie založil na právnom názore, podľa ktorého je nárok žalobcu premŕčaný. Žalobcom nastolená právna otázka týkajúca sa reštitučných nárokov, je preto irelevantná. Rozhodnutie odvolacieho súdu totiž vôbec nezáviselo na vyriešení otázky reštitúcií a v konečnom dôsledku ani na dôvodnosti nárokov žalobcu. Ako už bolo uvedené právnou otázkou, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu je otázka premŕčania nárokov žalobcu. Pokiaľ žalobca v dovolaní osobitne uplatňuje nesprávne právne posúdenie premŕčania vo vzťahu k úrokom z omeškania treba predovšetkým uviesť, že žalobca v odvolaní vôbec nenamietal nesprávnosť právneho posúdenia premŕčania odvolacím súdom v tejto otázke. Odvolací súd súc viazaný odvolacími dôvodmi (§ 380 ods. 1 C. s. p.) nemal preto ani dôvod osobitne sa vecou zaoberať z hľadiska ním tvrdených argumentov v otázke premŕčania úrokov z omeškania uvádzaných až v dovolaní. Jeho rozhodnutie od vyriešenia žalobcom v dovolaní nastolenej právnej otázky vôbec nezáviselo. Navyše, dovolací dôvod spočívajúci v nesprávnom právnom posúdení veci nie je prípustným dovolacím dôvodom bez ďalšieho, ale len ak sú odôvodnené aj predpoklady jeho prípustnosti uvedené v § 421 ods. 1 C. s. p. Odôvodniť dovolanie prípustným dovolacím dôvodom v prípade dovolacieho dôvodu, ktorým sa namieta nesprávne právne posúdenie veci spočívajúce v rozdielnej rozhodovacej praxi dovolacieho súdu, okrem iného znamená aj označiť rozdielnú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu. Vzhľadom na povinné právne zastúpenie v dovolacom konaní a s prihliadnutím na čl. 11 ods. 3 C. s. p., podľa ktorého kto sa v styku so súdom alebo verejne prihlási k určitej profesijnej odbornosti, považuje sa za schopného konať s náležitou znalosťou veci spojenou s touto odbornosťou, je požiadavka na odôvodnenie dovolania týmto spôsobom, t. j. aj konkrétnym označením rozdielnej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, opodstatnená a akceptovateľná. Podľa zásad správneho logického uvažovania, ak totiž všeobecne dovolateľ zastúpený kvalifikovaným právnym zástupcom (advokátom alebo inou osobou s vysokoškolským právnickým vzdelaním) tvrdí, že právna otázka je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne, potom bez väčších ťažkostí, by mal byť schopný takúto prax (rozhodnutia) aj označiť, a teda uviesť, z čoho takéto tvrdenie vyvodil. V danom spore žalobca síce označil rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 2 Obdo 36/2010, ale rozhodnutie, ktoré by malo ním formulovanú právnu otázku riešiť rozdielne neoznačil, čím svoje tvrdenie o prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. c) C. s. p. v podstate znehoval.

20. Na základe uvedeného možno skonštatovať, že neboli splnené základné predpoklady prípustnosti dovolania vyplývajúce jednak z ustanovenia § 421 ods. 1 C. s. p. (vymedzenie právnej otázky, od ktorej vyriešenia záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu) a jednak z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. c) C. s. p. (označenie rozdielnej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu). V takomto prípade je tu bez ďalšieho dôvod na odmietnutie dovolania. Dovolací súd preto už ďalšie podmienky prípustnosti dovolania žalobcu neskúmal a ním podané dovolanie ako neprípustné podľa § 447 písm. c) C. s. p. odmietol.

21. O náhrade trov dovolacieho konania rozhodol najvyšší súd podľa § 453 ods. 1 C. s. p. tak, že žalovanej ich náhradu nepriznal, keďže jej žiadne preukázané trovy v dovolacom konaní nevznikli.

22. Toto uznesenie bolo prijaté senátom najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.